

Skabelon til essayet

I et essay reflekterer man over og undersøger et emne, der behandles i en tekst (eller flere). Grundpillerne i et essay er 1) konkrete, billedskabende eksempler, der illustrerer emnet og 2) mere abstrakte refleksioner, hvor der også inddrages faglige spejl, som gør læseren kloget på emnet og endeligt 3) en inddragelse af det tekstmateriale, der er i opgaven. Igennem hele essayet veksles der mellem de konkrete eksempler og de abstrakte refleksioner – og på et tidspunkt i essayet inddrages opgavens tekstmateriale som springbræt for selvstændige refleksioner. Det er vigtigt at understrege, at der i essayet – som i de andre genrer – skal være en tydelig rød tråd. Men i modsætning til de andre genrer er formålet med essayet hverken at *forslå* en litterær tekst (litterær artikel) eller at udfolde sin forståelse og holdning til et emne i en så overbevisende form, at man vinder tilslutning til sine egne synspunkter. Formålet med essayet er, at det skal afsøge – ikke forså – og bevæge sig fra undren til undren på et stadig højere niveau.

Som i de øvrige skrivegenrer i dansk skal man forestille sig en modtager, der ikke kender så meget til det emne, man skriver om, endsiges den tekst (eller de tekster), man forholder sig til.

I **førskrivningsfasen** gør man sig nogle tanker over, hvad hovedemnet er, hvilken viden man har om emnet (titler, forfattere, holdninger for og imod, udbredelse etc.), på hvilke danskfaglige måder man kan gå til emnet (fakta-fiktion, arketyper, persontegninger, struktur, periodeviden etc.), hvilke konkrete eksempler kan jeg give på emnet? Disse overvejelser skriver man ned, for de kan bruges senere i skriveprocessen. Man læser den tekst, man skal forholde sig til flere gange. Undervejs noterer man, hvordan teksten behandler emnet. Inden man går i gang med at skrive på sin endelige tekst kan det være en god idé, at man forsøger at omforme sin viden til minimum tre overordnede spørgsmål/pointer (kernesætninger) der indeholder tre konkrete vinkler på emnet, som man vil komme ind på for at skabe den undren, der driver essayet fremad.

<p>Tekstdele (Skal ikke være under-rubriker i besvarelsen)</p> <p>Rubrik</p>	<p>Anvisning</p> <p>Rubrikken bør være fængende, da det jo er det første, læseren ser. I nogle opgavesæt er det et krav, at den pågældende opgaves overskrift skal udgøre rubrikken.</p>	<p>Karakteristiske formuleringer / Brugbare faglige begreber</p>	<p>Husk!</p> <p>Husk, at der ikke skal være punktum efter rubrikken.</p>	<p>Undgå</p> <p>Undgå rubrikker, der indeholder informationer om skrivegenre eller opgavenummer, fx "Essay", "Opgave 3"</p>
<p>Indledning</p>	<p>En indledning, der præsenterer emnet, så læseren kan se det for sig. Indledningen må meget gerne være et konkret eksempel, som din undren netop udspringer af.</p> <p>Tænk i at have en interessevækkende indledning, der starter overordnet, og gradvist nærmer sig det emne eller den problemstilling, som I skal undersøge.</p>	<p>Husk, at læserens interesse allerede skal vækkes her. Skriv derfor interessant, levende og fængende!</p>	<p>Undgå formuleringer, der beskriver, hvad du vil gøre: "Jeg vil i denne kronik...". Sådanne formuleringer hører ikke hjemme i de danskfaglige genrer.</p>	
<p>Præsentation/åbning</p>	<p>Teksten kan præsenteres her eller senere. Teksten skal bruges som springbræt for individuelle refleksioner.</p>	<p>"At læsningen er en rejse ind i nye, ukendte territorier trækkes netop frem i tekstuddraget fra Jan Kjærstads roman "Opdageren" (1999)."</p>	<p>Husk, at teksten alene skal behandles i forhold til det fokus, der er i opgaveformuleringen.</p> <p>Husk, at det skal være tydeligt for læseren, hvornår der tages udgangspunkt i teksten.</p>	
<p>Undersøgelse</p>	<p>Her skal du undersøge, afsøge, overveje og reflektere over et emne ved at veksle mellem konkrete, billedskabende eksempler og mere abstrakte refleksioner.</p> <p>Konkrete, billedskabende elementer:</p> <p>"Gågaden i Silkeborg er tom og det regner lidt på vej ned til kirken. Jeg er stort set aldrig i kirke. Men rummet er stemningsfyldt og man kan mærke at det er lavet til noget guddommeligt. Det er derfor også et ideelt sted at opleve Mozarts Requiem. Jeg ved intet om Mozart og klassisk musik. [...] Jeg ved ikke om det er fordi kirken er proppet med mennesker og levende lys, og rummet bliver suget for ilt, eller om det er Mozart og koret, som gør mig svimmel. Men helt fantastisk og guddommeligt er det, og jeg går ud af kirken med tårer i øjnene og en følelse af, at have været tæt på noget større. Jeg møder en veninde udenfor kirken, som ofte er til klassiske koncerter. Hun angriber straks korets tekniske kunnen og smadrer den stemning jeg stadig havde indeni. Jeg er igen på gågaden."</p> <p>Overgang til abstrakte refleksioner:</p> <p>"Så ødelægger viden nogen gange oplevelsen, man kan få igennem kunst?"</p> <p>Abstrakte refleksioner:</p> <p>"Det kan ved første øjekast forekomme paradoksalt, at ...", "Ved nærmere eftersyn ..."</p> <p>"I et andet perspektiv ...", "Man kan forestille sig, at ..."</p> <p>"Vi kan ikke uden videre afgøre ...", "Der er tilsyneladende tale om..."</p> <p>"Fænomenet synes at være bestemt af..."; "Man må imidlertid spørge sig selv, om der ikke ..."; "Hvis vi ser det i lyset af Georg Simmels begreb om blasertthed..."</p>	<p>Hav gerne en personlig prognose</p> <p>Husk, at læseren skal kunne se de konkrete eksempler for sig (brug gerne scenisk fremstilling)</p> <p>Husk, at du i de abstrakte refleksioner skal inddrage faglige spejl, der kan give dig og din læser en dybere forståelse af emnet. Faglige spejl kan være stof fra danskfaget (periodeviden, eksempler fra skønlitteraturen, viden om fakta- og fiktionskoder, viden om sprog) eller viden fra dine andre fag (viden om det senmoderne samfund (samfundsfag), viden om hvad det vil sige at være et menneske (biologi, filosofi), viden om historiske forhold etc.)</p> <p>Husk, at du skal inddrage læseren i din undersøgelse ved fx at stille retoriske spørgsmål.</p> <p>Husk, at du skal inddrage det tekstmateriale, du bliver bedt om at inddrage.</p> <p>Husk uafklarethedsmarkører i det hele taget for at sikre den undersøgende tone: <i>hvis, måske, vist, sikkert, muligvis, sandsynligvis, nok, vel også, en slags</i></p>	<p>Undgå formuleringer som ex: "Om man kan lide storbyen eller ej, afhænger af, hvem man er..."</p>	
<p>Afrunding</p>	<p>Afrundingen skal være en åben afslutning, hvor du ikke på kronkagtig vis konkluderer, men i stedet afrunder på de vigtigste pointer og griber tilbage til indledningen. Den åbne afslutning kan evt. understreges af et spørgsmål.</p>	<p>"Man kan få et enormt udbytte af at læse som Jonas i Kjærstads roman, men det kan man sandelig også få af at læse med tekstanalytiske briller. Spørgsmålet er bare, om viden ødelægger oplevelsen? Kunstværker rummer 1000 muligheder. Det handler bare om at opleve det fra forskellige synspunkter. Både sit eget, men vel også andres?"</p>	<p>Det skal dog være tydeligt for læseren, at nu er teksten faktisk slutt!</p>	